

Inhoud

Pagina

Inleiding

5

Woorden hebben invloed

15

Lichaamstaal en non-verbale communicatie

35

Gevoelens, emotioneel klimaat en het leerproces

57

Het uitleggen, organiseren en introduceren
van het leerproces

71

Effectieve vraagtechnieken

83

Groepsprocessen, leerstijlen en psychologische voorkeuren

101

Samenvatting

119

Voorwoord

Uit onderzoek blijkt steeds weer hoe bepalend onderwijs, het leerproces en de processen in de klas zijn voor de effectiviteit van een school. Natuurlijk zijn allerlei andere dingen, zoals de schoolleiding, theorieën en beleid, van belang, maar het verschil wordt gemaakt door wat jij iedere dag in de klas doet. De effectiviteit van de leraar heeft specifiek te maken met:

Betrokkenheid

Interactieniveaus

Vraagtechnieken

Positieve sfeer

De verwachtingen van de leraar

Uitdagingen

Het vermogen om effectief te communiceren is de basis voor al deze aandachtsgebieden. Hoe jij dat aanpakt – van dag tot dag, van minuut tot minuut en zelfs van seconde tot seconde – heeft een wezenlijke invloed op wat je leerlingen leren en onthouden en op hoe ze zich gedragen.

In dit boek vind je een breed scala aan tips, tools en technieken om je communicatievaardigheden te versterken. Ze komen uit allerlei domeinen, waaronder de psychologie, taalmodellen bij hypnose (met name om effectiever suggesties te kunnen doen), NLP (neurolinguïstisch programmeren) en de neurowetenschap. Per hoofdstuk leggen we niet alleen snel en eenvoudig uit wát je kunt doen, maar ook hóé je het kunt doen.

Inleiding

Woorden hebben invloed

Lichaamstaal en non-verbale communicatie

Gevoelens, emotioneel klimaat en het leerproces

Het uitleggen, organiseren en introduceren van het leerproces

Effectieve vraagtechnieken

Groepsprocessen, leerstijlen en psychologische voorkeuren

Samenvatting

Effectieve vraagtechnieken

Waarom moet je vragen stellen

We hebben ons verdiept in taalpatronen, iets geleerd over effectieve lichaamstaal en een paar nieuwe strategieën om het leerproces te organiseren besproken. Dit lijkt ons een goed moment om dieper in te gaan op het stellen van vragen in de klas.

Veel van wat we doen, doen we zonder dat we ons daarvan bewust zijn, zoals wanneer je ergens naartoe gereden bent en je je sommige stukken van de weg niet meer herinnert. Dat gebeurt ook in de klas: leerlingen schakelen gemakkelijk over op de automatische piloot. Door regelmatig vragen te stellen – vooral vragen waar ze over moeten nadenken – kun je hen bij de les houden en zorg je voor bewuste aandacht.

*Door een goede vraag te stellen, dwing je leerlingen na te denken.
Wanneer ze nadenken, kunnen ze iets leren en hun gedrag veranderen.*

Als leraar denk je al snel te weten wat leerlingen hebben geleerd door naar hun gedrag en hun geschreven werk te kijken. Pas door uitdagende vragen te stellen kom je er écht achter hoeveel ze van de stof in zich hebben opgenomen en hebben begrepen.

Zes vragen, zes mindsets

De bekende vijf 'W'-vragen en de 'Hoe'-vraag sturen onze hersenen verschillende kanten uit. Neem de tijd om jezelf deze vragen te stellen als je je les voorbereidt en om te observeren welke kant je gedachten op gaan als je ze probeert te beantwoorden.

Wat?

Hoe?

Waarom?

Wanneer?

Waar?

Wie?

Dit klinkt misschien logisch, maar leraren stellen uit gewoonte vaak maar een of twee soorten vragen. Door allerlei vragen te stellen over hetzelfde onderwerp en deze dus vanuit verschillende perspectieven te benaderen, ondersteun je het leerproces op een geweldige manier. Op de volgende bladzijde zie je een voorbeeld. Zo kun je ook subtiel herhaling en associaties – belangrijk voor het onthouden – in je lessen inbouwen.

Het gebruik van de zes vragen

Hieronder zie je hoe de zes vragen heel verschillende manieren van denken oproepen over een enkel onderwerp:

- *'Wat is de stelling van Pythagoras?'*
- *'Hoe bereken je die?'*
- *'Hoe zou je die kunnen gebruiken?'*
- *'Waarom werkt deze formule?'*
- *'Wie zou deze formule kunnen gebruiken?'*
- *'Wie nog meer?'*
- *'Wanneer zouden ze hem kunnen gebruiken?'*
- *'Wanneer nog meer?'*
- *'Waar zou deze formule van pas kunnen komen?'*
- *'Waar nog meer?'*

Waarom?

'Waarom' is een van de krachtigste vragen die je kunt stellen als je wilt dat mensen de feiten onderzoeken en beredeneren wat de oorzaken zijn.

In de context van gedrag en gehoorzaamheid moet je er wel voorzichtig mee zijn. Als je een vraag stelt, is de vooronderstelling (of suggestie) dat je een antwoord wilt krijgen. Maar als je een waarom-vraag stelt in de context van een disciplinair probleem, klopt dat niet altijd. Als je bijvoorbeeld vraagt: 'Waarom heb je dat gedaan?', krijg je misschien een antwoord dat je niet wilt.

De waarom-vraag heeft een bepaald effect op de manier waarop mensen denken. Ze duiken in hun eigen verleden om informatie en rechtvaardiging te zoeken. Dat is prima als je hen wilt laten nadenken over het geleerde, maar niet zo geschikt als het over gedrag gaat. **Je kunt 'waarom' altijd vervangen door 'wat' of 'hoe'.**

